
Fra samleband på Ullevål til forfatter i Karasjok

INTERVJU

TORI FLAATTEN HALVORSEN

tori.f.halvorsen@gmail.com

Ingvild Holtan-Hartwig var en pliktoppfyllende LIS-lege som opplevde Ullevål sykehus som et samleband. Nye valg presset seg på. Det ble det bok av.

UBEHAGELIG BOKANMELDELSE: – Hun (kritikeren) sammenlignet meg med en lege som parterte et foster inni magen og tok det ut i biter uten å bry seg om den fødende kvinnen. Foto: Anne Kátjá Gaup

«Her er det ingen som jager etter perfeksjon på alle livets arenaer – slik som jeg hodeløst gjør i min urbane verden», skrev Ingvild Holtan-Hartwig i en kronikk i Dagens medisin i 2024. Da var Oslo-jenta LIS-lege i Karasjok. Kronikken har driv og er vittig, litt på kanten og alvorlig på samme tid. Andre mediehus oppdaget teksten og republiserde den. Deretter ringte en forlagsredaktør. Noen dager etterpå ringte to til.

Ville hun skrive en bok om å være lege på bygda? Ingvild lo. Det samme gjorde de rundt henne. Likevel sa hun ja til en Skype-samtale med redaktøren. Tanken om å skrive bråmodnet. Hun fikk frie tøyler – og startet umiddelbart på det som føltes opplagt: en bok i jeg-form som skulle handle om hennes eget (lege)liv. Tidsrommet for handlingen: høst, vinter, vår og sommer. Selv om hun ennå ikke hadde opplevd de to siste årstidene i det arktiske, åpne landskapet, var hodet fullt av fortellinger.

I 2024 kom boka *Legen på vidda* ut. Verken den norske eller den polske utgaven, eller særlig mange andre bøker, er å se fra sofakroken i huset Ingvild leier sammen med kjæresten, politimannen som fikk navnet Amund i boka. Den lille datteren som ligger til brystet, har kommet til etter at boka var ferdigskrevet.

– Jeg har møtt mange her som er veldig tydelige på at det viktigste er å være i nærheten av familien sin. Det er nummer én for mange.

Akkurat den setningen henger i luften de neste timene.

Skrev bok uten å kjenne «faget»

– Jeg har jo egentlig aldri lest særlig mye. Ikke skrevet så mye heller, mest forelesningsnotater og journalnotater de siste årene. Men jeg koste meg da jeg skrev et essay i Tidsskriftet og kronikken i Dagens medisin.

SKREV BOK PÅ SAMETINGETS BIBLIOTEK: Skrivedagen var fra kl 8 til 14. Foto: Anne Kátjá Gaup

Ingvild har aldri gått på skrivekurs. Hun fikk oversendt noen såkalte «enkle skriveråd» fra forlagsredaktøren, men leste dem aldri.

– Jo, forresten. Jeg hentet dem fram rett før lanseringen av boka. Det eneste jeg skjønte, var «show, do not tell». Faguttrykkene var ubegripelige. Det gjorde jeg et poeng av på lanseringsdagen.

«Jeg har jo egentlig aldri lest særlig mye. Ikke skrevet så mye heller, mest forelesningsnotater og journalnotater de siste årene»

Ingvild har en blanding av en beskjeden væremåte og rett fram tale. Ærligheten som gjennomsyrrer det hun sier og skriver, er likevel blottet for selvsykryt. På Facebook-profilen hennes står det ingenting om at hun er forfatter. Det er kun to korte, nøkterne innlegg om bokutgivelsen.

– Jeg leverte kapitlene underveis. Så var en det én gjennomgang til slutt. Det gikk egentlig veldig greit. Innen det året vi hadde satt som foreløpig deadline, var jeg ferdig.

Boka surret i hodet 24/7

Hun tok permisjon fra fastlegevikariatet som fulgte etter LIS1-perioden. Skrivdagen på biblioteket på Sametinget varte fra kl. 8 til kl. 14. Deretter var det trening og middag hjemme sammen med politimannen.

Ingvild Holtan-Hartwig

Født 1995, oppvokst i Oppegård

Medisinstudent med lisens, Allmennlegevakten Oslo, 2020–21

Cand.med., Universitetet i Oslo, 2021

Lege i spesialisering del 1, Ullevål sykehus og Karasjok kommune, 2021–23

Forfatter av boka *Legen på vidda*, 2024

Allmennlege i spesialisering, Karasjok kommune, 2023–d.d.

– Boka surret i hodet døgnet rundt. Det var litt deilig å bli ferdig med akkurat det. Eggene mine poppet ut tre dager etter at manuset var ferdig, ler hun.

Det er en typisk Ingvild-måte å formidle en medisinsk tilstand på. I boka forklares anatomi, fysiologi og patofysiologi på enkle og underholdende måter. Etiske problemstillinger berøres. Manglende erfaring og kunnskapshull på jobb beskrives åpent og ærlig. Mange lesere kan nok bli overrasket over spekteret av arbeidsoppgaver som tilfaller den løsningsorienterte, nyutdannede legen, som ordner opp mer eller mindre på egenhånd på legevakt.

– Vi vet jo egentlig ikke hvem som leser boka, men jeg har fått minst 100 meldinger fra lesere, med og uten helsefaglig utdanning. Det er nesten utelukkende positive tilbakemeldinger, fra pasienter og ukjente personer – med og uten samiske røtter. Flere har likt at jeg har satt lys på bygda de bor eller har bodd i.

Gikk i strupen på kritikeren

Alle var imidlertid ikke like begeistret. NRKs litteraturkritiker Ánne Márjá Guttorm Graven trillet terningkast 3 og brukte overskriften «Fordommer på utstilling». Ingvild fikk likevel honnør for hvordan hun formidler det å være lege på bygda, og for hvordan erfaringer fra å miste sin egen mor tidlig i livet fortsatt preger hverdagene. Skrivestilen var også et pluss. Men den samiske kulturforståelsen trekker ned, mente kritikeren.

«Bokanmeldelsen forsøker å kansellere min stemme og mitt perspektiv, og den bidrar dermed til å snevre inn samfunnsdebatten»

Ingvild er klar på at anmelderen har full frihet til å mene noe om innholdet i boka, men reagerer på at hun selv ble angrepet. Det burde ikke være slik at man må ha «riktig kulturell bakgrunn» for å få lov til å skrive om Karasjok.

NY ARBEIDSHVERDAG: Fra hvit frakk på det travle legekontolet til fargerike klær på det stille biblioteket på Sametinget. Foto: Ánne Kátjá Gaup

– Det var ubehagelig. Hun sammenlignet meg med en lege som parterte et foster inni magen og tok det ut i biter uten å bry seg om den fødende kvinnen. Bokanmeldelsen forsøker å kansellere min stemme og mitt perspektiv, og den bidrar dermed til å snevre inn samfunnsdebatten. Jeg kranglet med NRK i to dager for å få publisert mitt tilsvaer.

Ingvild har gjennom hele skriveprosessen vært redd for å tråkke noen på tærne. Kulturforståelsen har vært vurdert av flere samiske konsulenter. Ingvilds tanke var å beskrive ærlig om egen naivitet og manglende kjennskap som nykomling fra sør – og hvordan det endret seg da hun ble kjent med menneskene, klimaet og landskapet. Det litt skumle ved det fremmede glir raskt over i begeistring – stor begeistring. Hun

skildrer et liv med mindre jag etter prestasjoner og gleden ved å kunne banke på eller gå rett inn til folk uten å ha gjort avtaler i ukesvis på forhånd. Kort sagt en livsstil hun liker svært så godt – og som hun tenker mange flere leger ville bli begeistret for.

– Jeg kan kose meg med å amme i flere timer. Bare se på hun lille, eller se ut i lufta, sier Ingvild og ser på datteren.

– Hvis vi blir her, vil hun lære å snakke samisk i barnehagen, sier hun.

– Snakker du samisk?

– Jeg forstår ganske mye, men skulle gjerne kunne snakke mer. Det er aktuelt å ta mer kurs.

Fra samlebånd til selvstendig legehverdag

Det er et stort sprang fra det mennesket jeg møter i Karasjok til den personen jeg som leser møter i starten av boka: den urbane, single, effektive, planmessige og frustrerte LIS-legen i sykehuspraksis på Ullevål. Hverdagen på universitetssykehuset beskrives som et samlebånd der både liv og død får for liten plass. Legen gjør et impulsivt valg ved å si fra seg LIS-stillingen i hovedstaden i bytte med en stilling i Karasjok. Etter tre døgns kjøring alene i bilen hun kaller Molly, åpnes alle sansene hennes i de lyse sommernettene.

– Er det sant at du og flere andre ble så desillusjonerte at noen valgte konsulentbransjen, og du bråbestemte deg på tre dager for å komme deg bort?

– Absolutt!

FRA SINGEL TIL MOR OG SAMBOER: Nærhet til familien ble avgjørende for at entusiastiske Ingvild likevel ville flytte. Foto: Anne Kátjá Gaup

Sykehuskulturen traff henne midt i magen. Verdien av god kommunikasjon og omsorg for pasienten og de pårørende, var fraværende. I Karasjok opplever hun å komme nærmere pasientene og muligheter til å ta flere og mer selvstendige valg. Hverdagen

blir mer spennende, krevende, tidvis ensom, men oftest tilfredsstillende. Pasienthistoriene i boka er omskrevet eller godkjent av de aktuelle pasientene. Personene har fått fiktive navn.

En kjærlighetshistorie på vidda

Tidlig i boka blir legen tilkalt for å vurdere den psykiatriske statusen til en bedugget mann som har gått amok på fest på den lokale puben. En sylfersk og nyinnflyttet trøndersk politimann har innbragt mannen. Legen finner ingen grunn til å tvangsinnlegge pasienten, en operasjon som ville ha forårsaket 75 kilometer polititransport til Lakselv flyplass samt en ambulanseflytur til Tromsø. Hun klarer å ta avgjørelsen ganske greit, men blir likevel skjelven. Politimannens øyne har gjort inntrykk på henne. Hun som skulle unngå kjærtesterier på bygda.

– Den hendelsen skjedde nesten med en gang jeg kom. I boka måtte den forskyves ut på høsten, ettersom leseren raskt måtte innvies i mye annet for å klare å følge med i handlingen.

«Joda, bygdedyret finnes. Det var like godt å flytte sammen nesten med en gang, slik at sladderer kunne stilne. Heldigvis var det ikke en pasient jeg falt for»

Politimannen ble like skjelven. Han inviterer til en date på vidda. I boka står det: «Knitringen fra bålet gjør at vi ikke trenger å snakke konstant. Bålet er liksom med i samtalen, og det har mye det vil ha sagt. Vi lytter ettertenksomt til de sprakende visdomsordene.» Litt senere i denne fine stunden blir de to turtelduene tydeligvis observert fra sidelinjen. Stemningen ødelegges av lyden fra en mobiltelefon. Politikollegaen hans er ikke snau når han ifølge Ingvilds tekst utbryter: «Kossen e ho, ho turnuslægen? Det e fan meg bra jobba.»

– Joda, bygdedyret finnes. Det var like godt å flytte sammen nesten med en gang, slik at sladderer kunne stilne. Heldigvis var det ikke en pasient jeg falt for.

Forelskelse på legekontoret var noe Ingvild reflekterte over i kronikken i Dagens medisin. Der sender hun et stikk til forelesernes og helsebyråkratenes manglende innlevelse i en hverdag i småsamfunn: «Reglene fra etikkforelesningene i storbyen lar seg liksom ikke applisere her: Ikke bli venn med pasienten din på Facebook. Ikke hils på pasienten før hen hilser på deg. Skal en stakkars lege ha noe som helst mulighet for sosial omgang, må de etiske reglene tøyes bittelitt.»

Rollebytter til frustrasjon

3,5 ÅR BLANT MENNESKER PÅ VIDDA: Erfaringene vil for alltid være med henne. Foto: Anne Kátjá Gaup

Ingvild og samboerens kjærlighetsrelasjon gikk således fri fra å komme under Helsetilsynets lupe. Men kombinasjonen politi og lege skapte likevel utfordringer. I boka blir begge tilkalt til en bilulykke der fyllekjøring mistenkes. Legen og ambulansen rykker ut og tar med seg de innvolverte til legekantoret før politiet har nådd fram til skadestedet. Temperaturen blir høy når politiet tropper opp på legekantoret:

«Jeg vet jo at de er her. De har plikt til å blåse!»

«Kanskje det, men jeg har taushetsplikt. Så det er ingenting jeg får gjort.»

«Er ikke vi på lag? Vi jobber på samme ulykke. Vi var jo der, vi også.»

«Ja, men dere kom for sent. Da dere kom, hadde allerede vi dratt med de to. Da er de på en måte våre, helse sine.»

«Så det er førstemann til ulykkesstedet, da, liksom?»

«Ja, det er på en måte det. Hvis dere kommer først, kan dere ta blåsetest.»

«Det er det teiteste jeg har hørt.»

«Jeg vet det er litt firkantet, men taushetsplikten er veldig streng.»

Politiet har noe som ikke legen har

Senere i boka blir legen og politimannen igjen utkalt til en ny hendelse. En mann har tatt sitt eget liv. De to uerfarne sliter for å finne gode løsninger på arbeidsoppgavene som må løses når katastrofen er et faktum. Tilbake på kantoret sørger legen for debrifing for ambulansearbeiderne og snakker med kriseteam og pårørende.

Politimannen går gjennom den rutinemessige debrifingen, en selvfølge for arbeidet i politiet. Legen får kun et kort spørsmål fra kollegaen i gangen. Hun nikker, at det går bra. Deretter leter hun i pasientens journal for å se om hun kan ha oversett en suicidal utvikling sist pasienten var på kontoret.

– Politiet har mye vi kan lære av i norsk helsetjeneste, sier Ingvild idet datteren begynner å skrike. Samboeren tar i ytterdøra. Datterens ansikt lyser opp helt synkront med farens smil.

– Det hadde vært fint å ha storfamilien nærmere – for å dele alle gledene, men også for å få lettere tilgang på barnevakt. Det hadde gjort fremtiden her så mye lettere, sier de nærmest i kor.

«Politiet har mye vi kan lære av i norsk helsetjeneste»

Ny snuomvending

– Er du klar for å skrive mer? spør jeg. Det er som jeg presser inn et siste spørsmål.

– Redaktøren sitter klar, han. Det finnes mer å si om det å være lege.

Ingvild vil ikke si noe mer om en eventuell ny bok eller om fremtiden.

Det er noe hemmelig, tenker jeg når jeg går forbi det samiske flagget som Ingvild vaiet med da kongen var på besøk i Karasjok.

Noen uker senere kommer en SMS:

«Ble jo litt dårlig timing med flytting akkurat når dette skulle publiseres, men man kan jo kanskje lage et poeng ut av det. Rekruttering til Finnmark er jo vanskelig, og når selv jeg som på nesten alle måter elsker å bo her velger å flytte på grunn av familie, illustrerer jo det noen av utfordringene. Det skal litt til å få hele familien opp hit.»

Ingvilds liv har tatt en ny, rask vending. Kanskje ikke like overraskende som da hun for tre og et halvt år siden reiste nordover. Kongsvinger neste, melder hun. Mer familievennlig. Kanskje samfunnsmedisin, legger hun til.

Publisert: 16. april 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.26.0179

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.